Ministerie van Justitie en Veiligheid

MJenV

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding
Fraude en bijzonder strafrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
5 juni 2026

Onze referentie
7296538

nota

Rapport Transparency International Nederland 'De Onmisbare Schakel – In gesprek met maatschappelijke organisaties over een veilige meld- en integriteitscultuur in Caribisch Nederland'

1. Aanleiding

Op 6 mei 2025 heeft Transparency International Nederland (hierna: TI-NL) een subsidie aangevraagd. De subsidieaanvraag heeft betrekking op een door TI-NL uitgevoerde studie van maatschappelijke organisaties (hierna: MO's), zoals servicegroepen, burgergroeperingen en vakbonden, en hun rol in de bevordering van een integriteitscultuur en veilige meldcultuur. De studie is gericht op Caribisch Nederland. Op 28 mei 2025 is deze subsidie door het ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: JenV) toegekend.

2. Doel nota

Instemmen met het verzenden van de Kamerbrief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- De studie bestond uit literatuuronderzoek en interviews met MO's en de media op Bonaire. Doel van de studie was het in beeld brengen van de rol en inzet van MO's bij de bestrijding van ambtelijke en bestuurlijke corruptie, het verbeteren van de meldcultuur en het vergroten van bewustwording rondom een integere en veilige meldcultuur in Caribisch Nederland.
- De studie van TI-NL bevestigt de bevindingen uit het onderzoeksrapport 'Ambtelijk-bestuurlijke integriteit in Caribisch Nederland' van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (hierna: WODC).[1]
- De belangrijkste problemen gesignaleerd door de MO's zien (ook) op het beleidsterrein van JenV: corruptie, meer specifiek het systeem van patronage, de zwijgcultuur en het ontlopen van verantwoordelijkheid. De in het rapport benoemde oplossingen zien met name op cultuurverandering en preventie – het beleidsterrein van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (hierna: BZK).

4. Toelichting

- In het rapport concludeert TI-NL dat MO's een belangrijke agenderende en verenigende rol hebben en steun genieten van de bevolking.
- De MO's zien het systeem van patronage, de cultuur van zwijgen en het daardoor ontlopen van verantwoordelijkheid als belangrijkste obstakels voor een veilige meld- en integriteitscultuur. Met name individuen doen geen melding, ook uit angst voor represailles. Er is behoefte aan meer of verbeterde meldkanalen, mits de meldingen dan ook opgepakt worden.

[1] Kamerstukken II, 36 600 IV, 29 279, nr. 36.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding
Fraude en bijzonder strafrecht

Datum
5 juni 2026

Onze referentie
7296538

- TI-NL doet een achttal aanbevelingen aan JenV, BZK en de Openbare Lichamen. De aanbevelingen zien vooral op de nood aan cultuurverandering en liggen grotendeels op het beleidsterrein van BZK.
- De voor JenV meest relevante aanbeveling is het doorzetten van het plan om toegankelijke juridische bijstand in Caribisch Nederland mogelijk te maken. Op alle drie de eilanden worden, in samenwerking met BZK, eind 2026 juridische loketten geopend.

4.1. Politieke context

Het onderzoek van TI-NL past binnen de JenV Beleidsagenda Caribisch Nederland 2026-2030 die op 31 maart 2026 gepubliceerd is.[2] Hierin staat dat, als onderdeel van de rijksbrede corruptieaanpak, het kabinet decentrale overheden in Europees en Caribisch Nederland mobiliseert om het voorkomen en het bestrijden van corruptie binnen hun organisaties op de agenda te plaatsen.[3] Daarnaast draagt het onderzoek van TI-NL bij aan het bereiken van beleidsdoelen zoals opgenomen in de beleidsreactie op het WODC-rapport 'Ambtelijk-bestuurlijke integriteit in Caribisch Nederland' uit 2023.[4] Ook draagt het onderzoek van TI-NL bij aan de opvolging van de aanbeveling van de Raad van de Rechtshandhaving met betrekking tot het organiseren in samenwerking met betrokken organisaties van publieke bewustwordingscampagnes voor het melden van integriteitsschendingen en de schadelijke effecten van ambtelijke corruptie.[5]

4.2 Krachtenveld

Deze nota is door DRC afgestemd met DRB en met het ministerie van BZK.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[2] Zie JenV Beleidsagenda Caribisch Nederland 2026-2030.
[3] Kamerstukken II 2024/25, 29911 IV, nr. 472.
[4] Kamerstukken 36 600 IV/29 279, nr. 36.
[5] Kamerstukken 36.200 IV/29.279, 64.